

บทความวิจัยต้นฉบับ :

ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนต่อทักษะ
การบริหารจัดการชมรมของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา
ตำบลเสมา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

**Effects of an Empowerment Program combined with Self Efficacy on Elderly Club
Management Skills among Executive Members and Representatives of The Muang
Sema Elderly Club, Sema Sub district, Sung Noen District, Nakhon Ratchasima Province**

สรารัตน์ โคตรสมบัติ* สิริมา มงคลสัมฤทธิ์** และชโลบล ตรีศักดิ์***
Saranrat Khotsombat* Sirima Mongkolsomlit** and Chalobon Treesak***

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์****

Faculty Of Public Health, Thammasat University****

เบอร์โทรศัพท์ 095-5293622; E-mail: chalobon.t@fph.tu.ac.th***

วันที่รับ 5 มี.ค. 2569; วันที่แก้ไข 22 เม.ย. 2569; วันที่ตอบรับ 29 เม.ย. 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบกึ่งทดลอง ศึกษากลุ่มเดียว
เปรียบเทียบวัดผลก่อนและหลังการใช้โปรแกรม
มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบคะแนนทักษะ
การบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุก่อนและหลัง
การใช้โปรแกรม (2) เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้
พลังอำนาจก่อนและหลังการใช้โปรแกรม (3) ศึกษา
ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับ
การรับรู้ความสามารถแห่งตนต่อการพัฒนาทักษะ
การบริหารจัดการชมรมของคณะกรรมการและ
ตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุก่อนและหลังการใช้
โปรแกรม กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1
คณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาและ
ตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ตำบล
เสมา อำเภอ สูงเนิน จำนวน 35 คน และกลุ่มที่ 2
สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาที่เข้าร่วมสังเกต
แบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ 4 ของแต่ละหมู่บ้าน
ตำบลเสมา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา
จำนวน 45 คน สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือ

วิจัยประกอบด้วย (1) โปรแกรมเสริมสร้างพลัง
อำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนต่อ
ทักษะการบริหารจัดการชมรม ใช้เวลา 12 สัปดาห์
(2) แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
ด้วยสถิติเชิงพรรณนา สถิติเชิงอนุมาน คือ *paired*
t-test และข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธี
Thematic Analysis

ผลการวิจัย พบว่า (1) หลังการใช้โปรแกรม
กลุ่มตัวอย่างมีทักษะการบริหารจัดการชมรม
ผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นอยู่ในระดับดีมากเมื่อเปรียบเทีย
กับก่อนการใช้โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($p < 0.001$) (2) หลังการใช้โปรแกรมกลุ่มตัวอย่าง
มีการรับรู้พลังอำนาจเพิ่มสูงขึ้นอยู่ในระดับมาก
ที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการใช้โปรแกรม
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) (3) หลังการใช้
โปรแกรม ชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาผ่านเกณฑ์
การประเมินชมรมผู้สูงอายุคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก
สะท้อนให้เห็นความสำเร็จของ การดำเนินงาน
ในด้านการบริหารจัดการ ด้านสวัสดิการชมรม

ด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ และการได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายและชุมชน (4) การสร้างพลังอำนาจที่เน้นการมีส่วนร่วมและความเป็นเจ้าของ ช่วยยกระดับทักษะการบริหารจัดการของคณะกรรมการและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ชมรมผู้สูงอายุ; การเสริมสร้างพลังอำนาจ; ทักษะการบริหารจัดการ; การรับรู้ความสามารถแห่งตน

Abstract

This quasi-experimental study employed a one-group pretest–posttest design to examine the effects of an empowerment and self-efficacy enhancement program on the club management skills of the committee and member representatives of the Muang Sema Elderly Club, Sema Subdistrict, Sung Noen District, Nakhon Ratchasima Province. The objectives were: (1) compare club management skill scores before and after the implementation of the program; (2) compare perceived empowerment scores before and after the program; and (3) investigate the effects of the empowerment and self-efficacy enhancement program on the development of club management skills among the committee and member representatives of the elderly club. The study sample was selected by purposive sampling and consisted of two groups. Group 1 comprised 35 committee members and member representatives of the Mueang Sema Elderly Club, Sema Subdistrict, Sung Noen District, Nakhon Ratchasima Province. Group 2 consisted of 45 club members who joined as participatory observers in Activity 4 in each village. The research instruments were:

(1) a 12-week empowerment and self-efficacy enhancement program, and (2) questionnaires. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics and paired t-test. Qualitative data were analyzed using thematic analysis.

The results showed that: (1) after the program, participants' club management skill scores increased significantly to a very good level ($p < 0.001$); (2) perceived empowerment scores increased significantly to the highest level ($p < 0.001$); (3) the Mueang Sema Elderly Club met the quality assessment criteria at a very good level, reflecting success in four areas: organizational management, club welfare, health promotion activities, and community network support; and (4) an empowerment approach that emphasized participation and ownership effectively improved management skills among committee members and club members.

Keywords : Elderly Club; Empowerment; Management Skills; Self Efficacy.

บทนำ

สังคมโลกกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เนื่องจากจำนวนผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มมากขึ้นจากความก้าวหน้าทางการแพทย์ค่านิยมทางสังคมและการเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการแพทย์ที่ทำให้คนอายุยืนขึ้น องค์การอนามัยโลก(WHO) คาดการณ์ว่าจำนวนประชากรผู้สูงอายุจะมากถึง 1.4 พันล้านคน ในปี พ.ศ. 2573 และเพิ่มขึ้นอีก 2 พันล้านคน ในปี 2593 ประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงอายุ (aging society) ตั้งแต่ ปี 2548 ร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ

สถานการณ์ผู้สูงอายุจังหวัดนครราชสีมา ในปี 2565 -2567 มีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 20.39-22.0^[1] อำเภอสูงเนินมีประชากรผู้สูงอายุอยู่ลำดับ 11 จากทั้งหมด 32 อำเภอ และมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 20.11-21.40 และตำบลเสมาเป็นตำบลที่มีประชากรผู้สูงอายุเป็นลำดับ 3 รองจากตำบลสูงเนิน ตำบลกุดจิก จากทั้งหมด 15 ตำบล และมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 23.46-25.04^[2] โดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหินดั่ง มีประชากรผู้สูงอายุสูงถึงร้อยละ 13.30 ของประชากรทั้งตำบล (ข้อมูล HDC ณ วันที่ 26 พฤศจิกายน 2567) แบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่ม (1) กลุ่มผู้สูงอายุติดสังคม จำนวน 887 คน คิดเป็นร้อยละ 74.16 (2) กลุ่มผู้สูงอายุติดบ้าน จำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 23.66 และ (3) กลุ่มผู้สูงอายุติดเตียง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 2.17 แนวโน้มนี้เพิ่มภาระสุขภาพให้ครอบครัว สังคมและเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงส่งเสริมตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (ปรับปรุง 2552) ยุทธศาสตร์ 2: เป็นการส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งโดยการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ และสนับสนุนกิจกรรมขององค์กรเครือข่ายผู้สูงอายุ การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการปัญหาในสังคมผู้สูงอายุ เพราะชมรมผู้สูงอายุถือเป็นองค์กรชุมชนที่บริหารจัดการ โดยผู้สูงอายุและเป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุซึ่งการรวมกลุ่มในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหินดั่งมีชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 1 ชมรม เป็นสมาชิกชมรมจำนวน 720 คน คิดเป็นร้อยละ 64.28 ส่วนใหญ่มักจะดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้บริหารมากกว่า

ความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุ ในปัจจุบัน การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุไม่ผ่านเกณฑ์ชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ^[3] เนื่องจากคณะกรรมการและสมาชิกยังขาดความรู้ ทักษะการจัดการชมรมและพลังอำนาจ (empowerment) ตลอดจนการรับรู้ความสามารถแห่งตน (self-efficacy) ในระดับต่ำ ส่งผลให้ขาดความเชื่อมั่นไม่กล้าตัดสินใจหรือรับบทบาทผู้นำในการขับเคลื่อนกิจกรรม ถ้าหากปัญหานี้ไม่ได้รับการแก้ไขอาจนำไปสู่ภาวะล่มสลายของชมรมได้

จากสภาพปัญหา ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจของ Lord^[4] ร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนของ Bandura^[5] มาใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ เป็นรูปแบบกระบวนการโดยเปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้วิเคราะห์ แลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อสร้างความเข้าใจและพัฒนาความสามาในการจัดการชมรมผู้สูงอายุของตนเองทั้งในด้านการตัดสินใจและการดำเนินการจริง โดยไม่พึ่งพิงผู้อื่นเพียงฝ่ายเดียว จะช่วยให้คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ตระหนักในคุณค่าของตนเองและเชื่อมั่นในศักยภาพการบริหารจัดการ^[6] ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยเพิ่มพูนทักษะการทำงานและความมั่นใจในการแก้ปัญหาอย่างมีอิสระ แต่ยังส่งผลดีต่อการสร้างสัมพันธภาพที่เข้มแข็งภายในชมรมผู้สูงอายุเป็นการนำไปสู่การดำเนินงานที่ยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สูงอายุอย่างแท้จริง^[7] จึงเป็นกระบวนการที่นำไปใช้แก้ปัญหาหรือสร้างการเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการ จนคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเกิดทักษะการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุและมีความมั่นใจในตนเอง ว่าสามารถบริหารจัดการชมรมได้อย่าง

มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้ชมรมมีความมั่นคงและสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะการบริหารจัดการชมรมของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถของตน

2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนการรับรู้พลังอำนาจของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถ ต่อการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการชมรม

3. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถของตน ต่อการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการชมรมของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ หลังการใช้โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถของตน

4. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการของชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาตำบลเสมาอำเภอสูงเนินจำนวน

35 คน และกลุ่มที่ 2 สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ที่เข้าร่วมสังเกตแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ 4 ของแต่ละหมู่บ้าน ตำบลเสมา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 45 คน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

2.1. พื้นที่หลักเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ห้องประชุมชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ตำบลเสมา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

2.2. พื้นที่กิจกรรมภาคสนามและจุดสังเกต

แบบมีส่วนร่วม (participant observation) ลานกิจกรรมโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหินตั้ง และศาลาประชาคมของแต่ละหมู่บ้าน ตำบลเสมา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

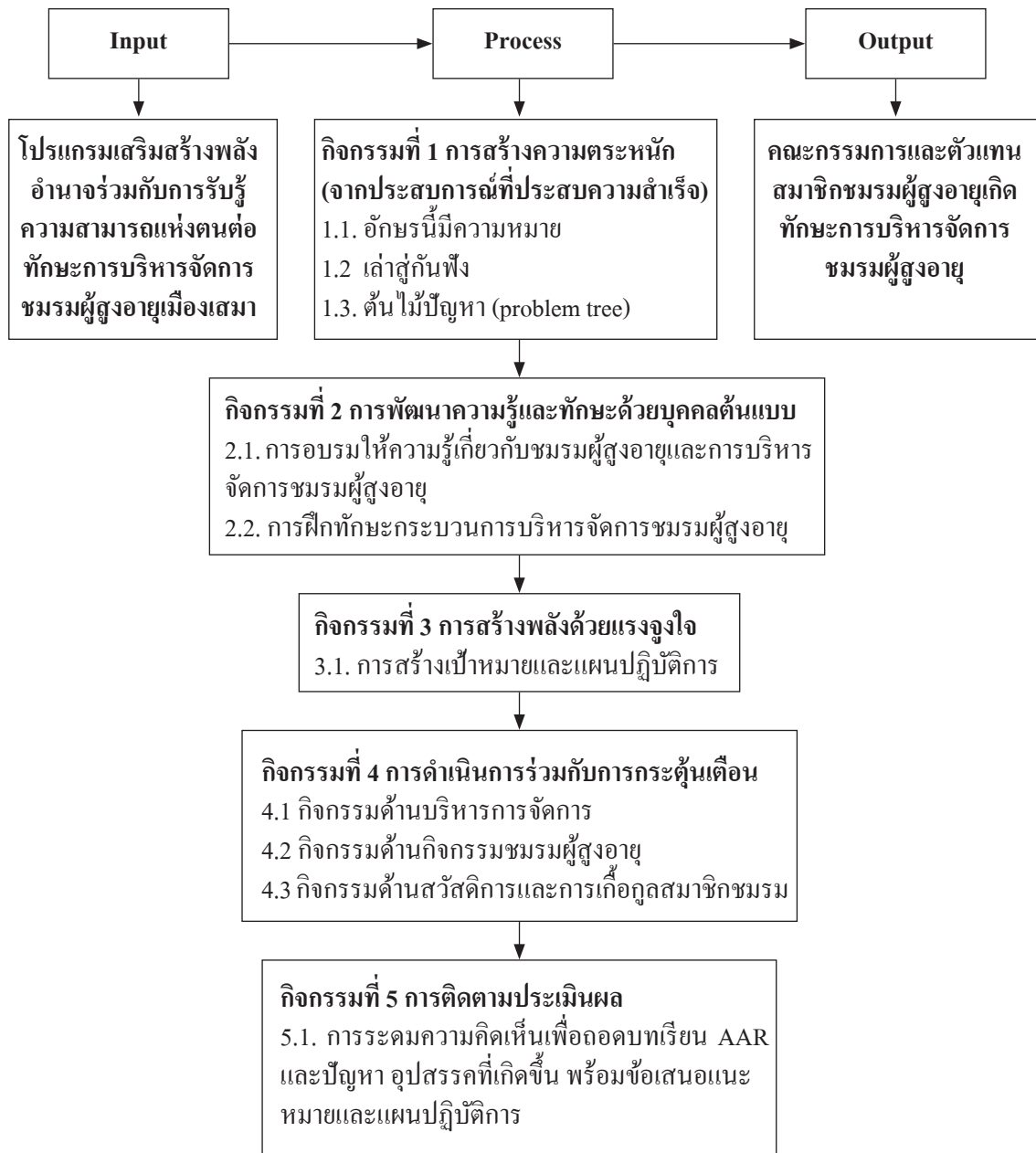
3. ขอบเขตด้านเวลา

ตั้งแต่เดือน กันยายน 2568 ถึง ธันวาคม 2568

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ว่าการใช้สองแนวคิดมาบูรณาการร่วมกัน โดยแนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจของ Lord^[4] เป็นกรอบในการเพิ่มคุณค่าของตนเองและในขณะที่การรับรู้ความสามารถของตนของ Bandura^[5] คือ หัวใจในการขับเคลื่อนให้คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเกิดความเชื่อมั่นในพลังอำนาจที่ทำให้สามารถพัฒนาทักษะการบริหารจัดการชมรมและลงมือดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชมรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ 5 ขั้นตอนของ Lord^[4] จะเป็นกระบวนการที่ให้กิจกรรมในแต่ละขั้น สร้างโอกาสให้คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุได้สัมผัสและฝึกทักษะผ่านประสบการณ์ 4 ด้าน

ของการรับรู้ความสามารถของตน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริงทั้งในตนเองและชมรมผู้สูงอายุ มีกระบวนการดังนี้



ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง เป็นการศึกษาแบบกลุ่มเดียว เปรียบเทียบวัดผล ก่อนและหลังการใช้โปรแกรม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร คือ สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ เมืองเสมา ตำบลเสมา อำเภอสองเนิน จังหวัด นครราชสีมา จำนวน 720 คน ประกอบด้วยดังนี้

1. คณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา จำนวน 26 คน
2. ตัวแทนสมาชิกชมรมประจำหมู่บ้าน จำนวน 9 คน
3. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา จำนวน 685 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา จำนวน 35 คน สำหรับตอบ วัตถุประสงค์ที่ 2) เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ พลังอำนาจของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิก ชมรมผู้สูงอายุ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการ เสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถ แห่งตนต่อการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการ ชมรม 3) ศึกษาผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลัง อำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนต่อ การพัฒนาทักษะการบริหารจัดการชมรมของ คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ หลังการใช้โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตน 4) ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาทักษะ บริหารจัดการของชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา และ

กลุ่มที่ 2 คือ สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาที่ เข้าร่วมสังเกตแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ 4 ของแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 45 คน สำหรับตอบ วัตถุประสงค์ที่ 1) เปรียบเทียบคะแนนทักษะ การบริหารจัดการชมรมของคณะกรรมการและ ตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ก่อนและหลังการ ใช้โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับ รู้ความสามารถแห่งตน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ได้จากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเกณฑ์ การคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกชมรม ผู้สูงอายุเมืองเสมามาแล้ว 1 ปี โดยพิจารณาจากการ เป็นคณะกรรมการชมรมที่มีอายุระหว่าง 40-85 ปี, ตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุประจำหมู่บ้าน ที่มี อายุระหว่าง 45-70 ปี และสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ เมืองเสมาของแต่ละหมู่บ้านที่สมัครใจเข้าร่วม กิจกรรมที่มีอายุระหว่าง 45-70 ปี สามารถอ่านออก เขียนได้และเข้าใจสนทนา ได้ตอบรู้เรื่อง และ เกณฑ์ การคัดออก ผู้ร่วมวิจัยมีภาวะการเจ็บป่วย เสียชีวิต ย้ายออกนอกพื้นที่หรือสิ้นสภาพจาก การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ในระหว่าง ดำเนินการวิจัยหรือเก็บข้อมูลภาคสนามและ ไม่สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องหรือไม่ยินยอม ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพ เครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

โปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนต่อทักษะการบริหาร จัดการชมรมของคณะกรรมการและตัวแทน สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ตำบลเสมา อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยประยุกต์ใช้ แนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจของLord^[4]ร่วมกับ

การรับรู้ความสามารถแห่งตนของ Bandura^[5]

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 แบบวัดพลังอำนาจของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา เป็นลักษณะคำถาม จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านความรู้และความเข้าใจ จำนวน 4 ข้อ (2) ด้านการสร้างพลังและแรงจูงใจ จำนวน 4 ข้อ (3) ด้านการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 4 ข้อ (4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสมาชิกจำนวน 4 ข้อ (5) ด้านการนำพลังอำนาจไปประยุกต์ใช้ จำนวน 4 ข้อ โดยแต่ละด้านมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) เลือกตอบ 5 ระดับ มีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้ ระดับมากที่สุด = 5 คะแนน, ระดับมาก = 4 คะแนน, ระดับปานกลาง = 3 คะแนน, ระดับน้อย = 2 คะแนน และระดับน้อยที่สุด = 1 คะแนน

แบบที่ 2 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ โรคประจำตัว รายได้ของครอบครัว ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกในชมรมผู้สูงอายุ การดำรงตำแหน่งในชมรมผู้สูงอายุ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามวัดความรู้เกี่ยวกับชมรมผู้สูงอายุ และการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ มีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือกคือ ใช่กับ ไม่ใช่ จำนวน 15 ข้อ แบ่งระดับคะแนน เป็น 3 ระดับ^[8] ดังนี้ ระดับสูง คือ คะแนนเฉลี่ย 11-15 คะแนน, ระดับปานกลาง คือ คะแนนเฉลี่ย 6-10 คะแนน และระดับต่ำ คือ คะแนนเฉลี่ย 0-5 คะแนน

แบบที่ 3 แบบสังเกตพฤติกรรม การจัดการชมรมผู้สูงอายุ ได้ประยุกต์มาจากแนวคิดกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน^[9] มีลักษณะคำถามให้เลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 16 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน (1) ด้านการวางแผนจำนวน 4 ข้อ (2) ด้านการจัดการชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 4 ข้อ (3) ด้านการเป็นผู้นำ จำนวน 4 ข้อ และ (4) ด้านการติดตามและประเมินผลจำนวน 4 ข้อ ใช้เกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ได้แก่ ระดับ 5 ดีเยี่ยม, ระดับ 4 ดีมาก ระดับ 3 ดี ระดับ 2 พอใช้ และระดับ 1 ไม่ผ่าน

แบบที่ 4 แบบสัมภาษณ์ โดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) หลังเข้าร่วมโปรแกรม

แบบที่ 5 แบบประเมินชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ^[10] มีเกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับ คือ คะแนน 91-100 คือ ระดับดีเด่น, คะแนน 81-90 คือ ระดับดีมาก, คะแนน 71-80 คือ ระดับดี และคะแนนต่ำกว่า 70 คือ ระดับพื้นฐาน (ไม่ผ่านเกณฑ์)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้ง 3 ชุด ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้ววิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างแล้วหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม (reliability) ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบวัดพลังอำนาจ เท่ากับ 0.86, แบบสอบถามวัดความรู้เกี่ยวกับชมรมผู้สูงอายุ

และการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ เท่ากับ 0.89 และแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการชมรมผู้สูงอายุ เท่ากับ 0.92 แล้วนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3. หาความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (inter-rater reliability) จากแผนกิจกรรมที่ 4 การดำเนินการซึ่งเป็นการลงพื้นที่และสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ โดยมีผู้ร่วมสังเกตแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรม จำนวน 45 คน เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุของแต่ละหมู่บ้านเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและความเที่ยงของการสังเกต ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน วิเคราะห์ด้วยสถิติ อินทรา-คลาส คอร์เรชัน (ICC) แบบ Two-way random, absolute agreement

พบว่า ICC (average measures) = 0.88, 95% CI = 0.82-0.93 แสดงว่าคะแนนที่ได้จากผู้ประเมินหลายคนมีความสอดคล้องกันสูง มีความคลาดเคลื่อนระหว่างผู้ประเมินค่อนข้างต่ำ ทำให้เครื่องมือมีความน่าเชื่อถือเพียงพอสำหรับใช้ในการวิจัย

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

โปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนเองต่อทักษะการบริหารจัดการชมรมของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาตำบลเสมาอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมทั้งสิ้น 31 ครั้ง/12 สัปดาห์/63 ชั่วโมง ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรม 5 แผนดังนี้

- แผนกิจกรรมที่ 1 การสร้างความตระหนัก (จากประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ) และแผนกิจกรรมที่ 2 การพัฒนาความรู้และทักษะด้วยบุคคลต้นแบบ

ระยะเวลาการจัดกิจกรรม สัปดาห์ที่ 1/นัดกลุ่มตัวอย่าง 3 ครั้ง/ครั้งละ 1 วันต่อสัปดาห์/วันละ 1-3 ชั่วโมง

เครื่องมือ แบบสอบถามวัดพลังอำนาจ, แบบสอบถามวัดความรู้เกี่ยวกับชมรมผู้สูงอายุ และการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ, ใบงานการฝึกทักษะ, แบบจดบันทึกกิจกรรม

- แผนกิจกรรมที่ 3 การสร้างพลังด้วยแรงจูงใจ ระยะเวลาการจัดกิจกรรม สัปดาห์ที่ 2 /นัดกลุ่มตัวอย่าง 2 ครั้ง /ครั้งละ 1 วัน/วันละ 2 ชั่วโมง เครื่องมือ ใบงาน,แบบจดบันทึกกิจกรรม

- แผนกิจกรรมที่ 4 การดำเนินการร่วมกับการกระตุ้นเตือน (ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมของมีสมาชิกชมรมผู้สูงอายุของแต่ละหมู่บ้านที่เข้าร่วมในกิจกรรม จำนวน 45 คน โดยมีบทบาทหน้าที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมพร้อมกับสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาในการดำเนินแผนกิจกรรมที่ 4)

ระยะเวลาการจัดกิจกรรม สัปดาห์ที่ 3-11/นัดกลุ่มตัวอย่าง 24 ครั้ง/ครั้งละ 1 วัน/วันละ 2-3 ชั่วโมงเครื่องมือ แบบสังเกตพฤติกรรม การบริหารจัดการ, แบบจดบันทึกกิจกรรม

- แผนกิจกรรมที่ 5 การติดตามประเมินผล ระยะเวลาการจัดกิจกรรม สัปดาห์ที่ 12 /นัดกลุ่มตัวอย่าง 2 ครั้ง/ครั้งละ 1 วัน/วันละ 2 ชั่วโมงเครื่องมือ แบบสอบถามวัดพลังอำนาจ, แบบสรุปผลแผนกิจกรรม (AAR), แบบสัมภาษณ์ (เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบรายกลุ่มหลังเข้าร่วมโปรแกรม ใช้ระยะเวลา 30 นาที), แบบประเมินชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ

สถานที่ดำเนินการตามแผนกิจกรรมที่ 1-5
ห้องประชุมชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ตำบล
เสมา อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา

สถานที่ จัดกิจกรรมภาคสนามและจุด
สังเกตแบบมีส่วนร่วม

ลานกิจกรรมโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
หินตั้งและศาลาประชาคมของแต่ละหมู่บ้าน
ตำบลเสมา อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา

**การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติในการวิเคราะห์
ดังนี้**

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics)
ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

สถิติเชิงอนุมาน คือ paired t-test เพื่อเปรียบเทียบ
คะแนนความแตกต่างของระหว่างก่อนและ
หลังการเข้าร่วมโปรแกรม โดยกำหนดค่านัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

โดยวิธี Thematic Analysis ตาม Braun &
Clarke จากแบบสัมภาษณ์, แบบถอดบทเรียน
(AAR) และแบบจดบันทึกกิจกรรม

การปกป้องสิทธิ์กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับรองการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์รหัสโครงการวิจัย
เลขที่ 68PU096 ซึ่งออกให้ ณ วันที่ 25 กันยายน
2568 ผู้วิจัยจำเป็นต้องมีการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ร่วม
วิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้อธิบายข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงาน
วิจัยผลประโยชน์และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมถึง
ทางเลือกอื่น ๆ โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและ

เหมาะสมกับผู้ร่วมวิจัย เพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยสามารถ
เข้าใจได้อย่างครบถ้วนและชัดเจน

2. ผู้วิจัยให้ผู้ร่วมวิจัยตัดสินใจและยินยอม
เข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัคร
ใจและสามารถถอนความยินยอมได้ทุกเมื่อ โดย
ผู้วิจัยไม่มีการบังคับ ชักจูงเกินเหตุหรือสร้างแรง
กดดัน ใด ๆ ในการเข้าร่วมกิจกรรม

3. มีการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นทั้ง
ทางร่างกายและจิตใจจากการเข้าร่วมวิจัย และรับ
ผิดชอบต่อผลเสียหายที่เกิดขึ้นโดยมิใช่ความผิด
ของอาสาสมัคร

4. มีการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัว
ของผู้เข้าร่วมวิจัยอย่างเคร่งครัด ไม่ล่วงละเมิดร่างกาย
หรือถามเรื่องส่วนตัวที่ไม่จำเป็นต่อการวิจัย

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
การศึกษานี้มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิก
ชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา อำเภอสองเนิน จังหวัด
นครราชสีมา จำนวน 35 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศ
หญิง (ร้อยละ 57.1) มีอายุอยู่ในช่วง 60–69 ปี
(ร้อยละ 48.6) มีอายุเฉลี่ย 62+9.67 ปี ส่วนใหญ่มี
สถานภาพสมรสคู่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย/ปวช. ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมและ
กว่าครึ่งมีโรคประจำตัว รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อ
เดือน 17,276.23+20,198.13 บาท โดยส่วนใหญ่
เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุมาแล้ว 1–5 ปี

กลุ่มที่ 2 สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา
ที่เข้าร่วมสังเกตแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ 4
อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 45 คน
ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 71.1) อายุอยู่

ในช่วง 60–69 ปี (ร้อยละ 71.1) มีอายุเฉลี่ย $65+3.86$ ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม และมากกว่าครึ่งมีโรคประจำตัว รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน $10,753.33+16,226.98$ บาท ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุมาแล้ว 1–5 ปี

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทักษะการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ, ความรู้เกี่ยวกับชมรมผู้สูงอายุและการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุและการรับรู้พลังอำนาจ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับ

การรับรู้ความสามารถแห่งตน

2.1 ข้อมูลผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการบริหารจัดการชมรมของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตน

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการบริหารจัดการชมรม จำแนกรายด้าน พบว่าหลังการใช้โปรแกรมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทักษะการบริหารจัดการชมรมเพิ่มขึ้นทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{ value} < 0.001$) รายละเอียดแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 การเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาต่อทักษะการบริหารจัดการชมรมก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตน จำแนกตามทักษะการบริหารจัดการชมรมรายด้านของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา โดยมีคะแนนเต็มของแต่ละด้าน 20 คะแนน ($n = 45$)

ทักษะการบริหารจัดการชมรม	คะแนนก่อนการใช้โปรแกรม		คะแนนหลังการใช้โปรแกรม		p-value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
ด้านการวางแผน	9.73	2.70	14.96	2.98	<0.001
ด้านการจัดการชมรมผู้สูงอายุ	10.33	2.58	15.84	2.83	<0.001
ด้านการเป็นผู้นำ	10.89	3.16	15.96	2.55	<0.001
ด้านการติดตามและประเมินผล	9.04	2.75	14.18	3.26	<0.001

ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารจัดการชมรมของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตน พบว่าหลังการใช้โปรแกรม

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการบริหารจัดการชมรมเพิ่มจาก 40.00 (S.D.=9.30) เป็น 60.93 คะแนน (S.D.=8.92) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($P\text{ value} < 0.001$) รายละเอียดแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาต่อทักษะการบริหารจัดการชมรมก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตน ของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา โดยมี คะแนนรวม 80 คะแนน (n = 45)

ผลการเปรียบเทียบ	คะแนนทักษะการบริหารจัดการชมรม			
	$\bar{x}$	S.D.	p-value	แปลผล
ก่อนการใช้โปรแกรม	40.00	9.30	<0.001	สมรรถนะในระดับต่ำ
หลังการใช้โปรแกรม	60.93	8.92		สมรรถนะที่ดีมาก

2.2. ข้อมูลผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับชมรมผู้สูงอายุและการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา

ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับชมรมผู้สูงอายุและการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตน โดยใช้แบบทดสอบคะแนนเต็ม 15 คะแนน พบว่าหลังการอบรม กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เพิ่มจาก 9.60 คะแนน (S.D.=2.17; คะแนนต่ำสุด-สูงสุด 5-14) เป็น 11.34 คะแนน (S.D.=1.86; คะแนนต่ำสุด-สูงสุด 7-15) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P value <0.001) รายละเอียดแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับชมรมผู้สูงอายุและการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการใช้โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตน (n = 35)

ผลการเปรียบเทียบ	คะแนนความรู้เกี่ยวกับชมรมผู้สูงอายุและการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ					ระดับ
	คะแนนเต็ม	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	$\bar{x}$	S.D.	
ก่อนการอบรม	15	5	14	9.60	2.17	ปานกลาง
หลังการอบรม	15	7	15	11.34	1.86	

2.3. ข้อมูลผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้พลังอำนาจของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตน

การเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถ
 แห่งตน จำแนกรายด้าน พบว่าหลังการใช้
 โปรแกรม กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้
 พลังอำนาจ เพิ่มขึ้นทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติ (P value < 0.001 รายละเอียดแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยการรับรู้พลังอำนาจของคณะกรรมการและตัวแทน
 สมาชิกชมรมผู้สูงอายุก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้
 ความสามารถแห่งตน โดยมีคะแนนเต็มของแต่ละด้าน 20 คะแนน (n=35)

การรับรู้พลังอำนาจ	คะแนนก่อน		คะแนนหลัง		p-value
	การใช้โปรแกรม		การใช้โปรแกรม		
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
ด้านความรู้ความเข้าใจ	14.57	3.30	17.86	2.37	<0.001
ด้านการสร้างพลังและแรงจูงใจ	15.00	3.14	17.31	2.35	<0.001
ด้านการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ	13.34	3.51	16.43	2.17	<0.001
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสมาชิก	16.40	2.49	19.09	1.67	<0.001
ด้านการนำพลังอำนาจไปประยุกต์ใช้	13.63	3.37	16.03	2.26	<0.001

ผลการเปรียบเทียบคะแนนการรับรู้พลัง
 อำนาจของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิก
 ชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ก่อนและหลังการใช้
 โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้
 ความสามารถแห่งตน พบว่าหลังการใช้โปรแกรม
 กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้พลังอำนาจ
 เพิ่มขึ้นจาก 72.94 คะแนน (S.D.=14.09) เป็น 86.71
 คะแนน (S.D.=9.29) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 (P value < 0.001) รายละเอียดแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยการรับรู้พลังอำนาจของคณะกรรมการและตัวแทน
 สมาชิกชมรมผู้สูงอายุก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการเสริมพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้
 ความสามารถแห่งตน โดยมีคะแนนรวม 100 คะแนน (n = 35)

ผลการเปรียบเทียบ	คะแนนการรับรู้พลังอำนาจ			
	$\bar{x}$	S.D.	p-value	แปลผล
ก่อนการใช้โปรแกรม	72.94	14.09	<0.001	ความสามารถและความมั่นใจระดับมาก
หลังการใช้โปรแกรม	86.71	9.29		ความสามารถและความมั่นใจระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 3 ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลัง
 อำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนต่อ
 ทักษะการบริหารจัดการชมรมของคณะกรรมการ
 และตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุหลังการใช้
 โปรแกรม
 ภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินโปรแกรมเสริม

สร้างพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ได้มีการแต่งตั้งคณะนิเทศติดตามการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ตำบลเสมา อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยสาธารณสุขอำเภอสองเนิน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหินตั้ง, เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานชมรมผู้สูงอายุ สำนักงานสาธารณสุข อำเภอสองเนิน การนิเทศติดตามใช้รูปแบบการออกตรวจเยี่ยม การสังเกตการณ์ การสอบถาม และการให้คำแนะนำ โดยใช้เกณฑ์การประเมินชมรมผู้สูงอายุ คุณภาพ เขตสุขภาพที่ 9 ผลการประเมินพบว่าการใช้โปรแกรม ชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมามีคะแนนรวม 41 คะแนน (ร้อยละ 41) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพชมรมผู้สูงอายุ อยู่ในระดับพื้นฐาน ขณะที่หลังการประเมินในระดับอำเภอมียกคะแนนรวมเพิ่มขึ้นเป็น 84.50 คะแนน (ร้อยละ 84.50) ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมินชมรมผู้สูงอายุคุณภาพเขตสุขภาพที่ 9 อยู่ในระดับดีมาก

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาทักษะบริหารจัดการของชมรมผู้สูงอายุ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในส่วนนี้ ได้จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ภายหลังจากดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมวิจัยเสร็จสิ้น โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ อุปสรรคในการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานและความคาดหวังต่อการพัฒนาชมรมผู้สูงอายุในอนาคต ดังนี้

1. อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ส่วนใหญ่เป็นอุปสรรคเชิงโครงสร้าง ได้แก่ ข้อจำกัดด้านศักยภาพของคณะกรรมการที่เป็นผู้สูงอายุ สถานที่และการเข้าถึงกิจกรรม อย่างไรก็ตาม ชมรมสามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ไม่ปล่อยให้สมาชิกบางกลุ่มหลุดออกจากกระบวนการ อีกทั้งการพัฒนาทักษะในครั้งนี้ช่วยให้คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกสามารถมองเห็นจุดอ่อนของการดำเนินงานได้รอบด้านและนำไปสู่การวางแผนแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา หลังจากการใช้โปรแกรมคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมามีความรู้และทักษะด้านการบริหารจัดการการดำเนินงานชมรมสูงอายุเพิ่มขึ้น ทำให้สามารถมองเห็นประเด็นที่ควรพัฒนาอย่างครอบคลุมมากขึ้น ได้แก่ (1) การขยายเครือข่ายความร่วมมือ (2) แหล่งงบประมาณที่ยังมีจำกัดเพียง 1-2 แหล่งทุน (3) รูปแบบการบริหารจัดการกิจกรรมของชมรมซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการรักษามาตรฐานทักษะของคณะกรรมการและการถ่ายทอดความรู้สู่คณะกรรมการรุ่นใหม่ในอนาคต เช่นการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การเปิดช่องทางรับฟังปัญหา เป็นต้น

3. ความต้องการหรือความคาดหวังอะไรจากการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาในอนาคต จากการดำเนินงานที่ผ่านมาสมาชิกส่วนใหญ่มองบทบาทของชมรมเพียงด้านการช่วยเหลือค่ามาปณกิจ แต่ภายหลังการพัฒนาความรู้และทักษะผ่านกระบวนการดำเนินงานตามโปรแกรม

ทำให้คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาเกิดความมั่นใจและรับรู้ศักยภาพของตนเองมากขึ้น มองเห็นโอกาสในการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลายและต่อเนื่อง มีความคาดหวังต่อการมีงบประมาณสนับสนุนและกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุที่มั่นคง ส่งผลให้ผู้สูงอายุรายใหม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเข้าร่วมชมรม อันจะนำไปสู่ความมั่นคงของชมรมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

การนำโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนมาใช้กับคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ตำบลเสมา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพ การบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุและชมรมผู้สูงอายุนำไปสู่ชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาเกิดพลังอำนาจในการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุในหลายมิติทั้งด้านการวางแผน การดำเนินงาน การประสานความร่วมมือและ การติดตามประเมินผล ส่งผลให้การดำเนินงานของชมรมมีความเป็นระบบ มีความเข้มแข็งและสามารถยกระดับคุณภาพการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน ผลลัพธ์ดังกล่าวทำให้ชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาได้ผ่านเกณฑ์การประเมินชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ ตามเกณฑ์การประเมินชมรม

ผู้สูงอายุคุณภาพ เขตสุขภาพที่ 9 ในระดับที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของโปรแกรมใน การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม สามารถอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. การเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนจำเป็นต่อการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการชมรมของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ

จากผลการศึกษา พบว่า หลังจากคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมเข้าร่วมโปรแกรมเสริมพลังโดยให้ความรู้เกี่ยวกับชมรมผู้สูงอายุและการบริหารจัดการชมรม พร้อมฝึกทักษะการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุจากสถานการณ์จริงและประสบการณ์ที่ผ่าน ผลการศึกษาพบว่า การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับชมรมผู้สูงอายุและการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา มีระดับความรู้เพิ่มขึ้น ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม มีคะแนนเฉลี่ย 9.60 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ย 11.34 คะแนน อยู่ในระดับสูง^[11-12] และคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาได้รับการฝึกทักษะการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุจากสถานการณ์จริง ผลการศึกษา พบว่า ทักษะการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา มีทักษะการบริหารจัดการชมรมเพิ่มขึ้น ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนทักษะ การบริหารจัดการชมรมเฉลี่ย 40.00 คะแนน ซึ่งมีสมรรถนะที่อยู่ในระดับต่ำแต่คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสามี

ความตั้งใจในการพัฒนาตนเองอยู่บ้าง ซึ่งยังไม่
 สม่าเสมอมากนักและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม
 มีคะแนนทักษะการบริหารจัดการชมรม เฉลี่ย
 60.93 คะแนน ซึ่งมีสมรรถนะที่เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับ
 ดีมาก คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรม
 ผู้สูงอายุเมืองเสมา มีการคิดสร้างสรรค์และ
 สามารถพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการชมรม
 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้านที่คณะกรรมการ
 และตัวแทนสมาชิกชมรมที่มีทักษะการบริหาร
 จัดการชมรมมากที่สุดคือด้านการเป็นผู้นำรองลงมา
 ด้านการจัดการชมรมผู้สูงอายุ ด้านการวางแผน
 และด้านการติดตามและประเมินผลตามลำดับ^[13-14]
 และหลังจากคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิก
 ชมรมผู้สูงอายุได้รับความรู้และเกิดทักษะใน
 การบริหารจัดการแล้ว ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม
 การรับรู้พลังอำนาจของคณะกรรมการและ
 ตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ มีความ สามารถ
 และความมั่นใจในการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ
 ตามบทบาทหน้าที่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย
 72.94 คะแนน และหลังการเข้าร่วมโปรแกรม
 การเสริมพลังอำนาจ พบว่า คณะกรรมการ
 และตัวแทนสมาชิกชมรมมีความสามารถและ
 ความมั่นใจในการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ
 ตามบทบาทหน้าที่เพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด
 มีคะแนนเฉลี่ย 86.71 คะแนน โดยด้านที่มีการ
 รับรู้พลังอำนาจมากที่สุดของคณะกรรมการและ
 ตัวแทนสมาชิกชมรม คือ ด้านความสัมพันธ์
 ระหว่างกลุ่มสมาชิก รองลงมา ด้านความรู้ความ
 เข้าใจ ด้าน การสร้างพลังและแรงจูงใจและด้าน
 การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการชมรม
 ผู้สูงอายุ ตาม ลำดับ^[15-17] จากการเสริมพลังให้
 กับคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรม

ให้มีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน มีอำนาจ
 ในการตัดสินใจ และได้รับมอบหมายงานให้
 ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง จะเกิดการเรียนรู้
 จากประสบการณ์จริง ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่น
 ของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมใน
 ศักยภาพของตนเอง ว่าสามารถปฏิบัติงานได้คณะ
 กรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมที่มี การรับรู้
 ความสามารถแห่งตนในระดับสูง มักแสดงออก
 ถึงความกล้าในการตัดสินใจ ความพยายามใน
 การแก้ไขปัญหาและความอดทนต่ออุปสรรค^[18-19]

จากการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุใน
 กระบวนการต่าง ๆ คณะกรรมการและตัวแทน
 สมาชิกชมรมผู้สูงอายุมองเห็น ตรงกันว่า
 การดำเนินงานในครั้งนี้ประสบความสำเร็จจากผล
 การดำเนินงานและแบบประเมินผลชมรม
 ผู้สูงอายุคุณภาพระดับอำเภอ ชมรมผู้สูงอายุเมือง
 เสมาได้ผ่านเกณฑ์ประเมินชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ
 ตามเกณฑ์การประเมินชมรมผู้สูงอายุคุณภาพเขต
 สุขภาพที่ 9 อยู่ในระดับดีมาก ได้เปิดโอกาสให้คณะ
 กรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมือง
 เสมาทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในทุก ๆ
 กิจกรรมตั้งแต่ ค้นหาปัญหา วางแผนกิจกรรม
 ดำเนินกิจกรรม และการประเมินผล ทำให้คณะ
 กรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ
 เมืองเสมาหลายคนได้ใช้ทักษะที่มีความถนัด
 ได้อย่างเต็มที่ มีการทบทวนบทบาทหน้าที่ของ
 คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ
 เมืองเสมา ทำให้คณะกรรมการและตัวแทน
 สมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาทุกคนได้รับพื้นที่
 เป็นของตนเองเพื่อมีส่วนร่วมทั้งที่ได้อย่างเต็มที่
 โดยสะท้อนให้เห็นความสำเร็จในหลายด้าน
 ได้แก่ด้านการบริหารจัดการ ด้านสวัสดิการชมรม

ความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุและการได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายและชุมชน เป็นต้น ซึ่งเป็นผลจากกระบวนการดำเนินงานที่อาศัยหลักเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานชมรมผู้สูงอายุและแนวทางของชมรมผู้สูงอายุต้นแบบระดับประเทศ ทำให้ชมรมสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาและจัดกิจกรรมที่มีความครอบคลุมและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนจำเป็นต่อการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการชมรมให้ดียิ่งขึ้น และการเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนยังเป็นเครื่องมือในการทำงานและช่วยเสริมสร้างความมั่นใจ ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของสมาชิก ส่งผลให้การบริหารจัดการชมรมมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนในระยะยาว^[20-21]

2. ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนต่อการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการชมรมของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า โปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่ดำเนินการเป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ มีประสิทธิผลต่อการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการชมรมของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ โดยพบว่า คะแนนด้านการรับรู้พลังอำนาจ ด้านความรู้ และด้านทักษะการบริหารจัดการชมรม ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกด้าน สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมและสมรรถนะของผู้เข้าร่วมอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้

นี้หลังเสร็จสิ้นโปรแกรม 1 สัปดาห์ ได้มีการแต่งตั้งคณะนิเทศติดตามการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา (ประกอบด้วย สาธารณสุขอำเภอสูงเนิน ผู้อำนวยการพ.สต.หินดั่ง และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานชมรมผู้สูงอายุ สสอ.สูงเนิน) เพื่อประเมินผลโดยการตรวจเยี่ยม สังเกตการณ์ สอดถาม และให้คำแนะนำ โดยใช้เกณฑ์การประเมินชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ เขตสุขภาพที่ 9 ผลการประเมินพบว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมาอยู่ในระดับพื้นฐาน (ไม่ผ่านเกณฑ์) แต่หลังเข้าร่วมโปรแกรม ชมรมผ่านเกณฑ์และยกระดับเป็น “ระดับดีมาก” ซึ่งสะท้อนผลลัพธ์เชิงระบบของโปรแกรมที่ไม่ได้จำกัดเพียงระดับบุคคล แต่ขยายสู่ระดับองค์กร/ชมรมอย่างเป็นรูปธรรม

ผลลัพธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนในครั้งนี้ คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเกิดทักษะการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุและมีความมั่นใจในตนเองว่าสามารถบริหารจัดการชมรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง^[22-23] และงานวิจัยดังกล่าวยังชี้ให้เห็นว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจจะส่งผลต่อประสิทธิภาพได้ดีที่สุดเมื่อบุคคลมีความรู้สึกผูกพัน (engagement) ร่วมด้วย ซึ่งในบริบทของชมรมผู้สูงอายุการที่สมาชิกมีส่วนร่วมและรู้สึกเป็นเจ้าของชมรม (empowered) จะเป็นตัวเชื่อมสำคัญที่ทำให้คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมมีทักษะในการจัดการชมรมผู้สูงอายุได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น จากผลการวิจัยและข้อค้นพบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงถึงผลลัพธ์การใช้โปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนต่อการพัฒนาทักษะ

การบริหารจัดการชมรมของคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเมืองเสมา ตำบลเสมา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีความเหมาะสมและสามารถนำไปโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับการรับรู้ความสามารถของตนไปใช้กับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุได้ [24-25]

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การออกแบบกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุ ควรบูรณาการกระบวนการสะท้อนคิดและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกมาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก และช่วยเสริมสร้างพลังอำนาจแก่ผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน

1.2 การพัฒนาผู้สูงอายุต้นแบบในชมรม ควรคัดเลือก “ผู้สูงอายุต้นแบบประจำชมรม” ที่มีพัฒนาการด้านการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการอย่างชัดเจน มาเป็นแบบอย่าง (model) ให้แก่สมาชิกคนอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนผ่านการสังเกตและการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

1.3 บทบาทของผู้นำและคณะกรรมการชมรม ผู้นำหรือคณะกรรมการชมรมควรเปลี่ยนบทบาทจาก “ผู้สั่งการ” เป็น “ผู้อำนวยความสะดวก” โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดทิศทางการดำเนินงานของชมรม เพื่อเสริมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบ และการมีอำนาจในตนเองของสมาชิก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการติดตามผล ในช่วงเวลานานขึ้น เช่น 6 เดือน หรือ 1 ปี เพื่อประเมินความต่อเนื่อง

ของพฤติกรรมและระดับการรับรู้ความสามารถแห่งตนของผู้เข้าร่วม หลังสิ้นสุดโปรแกรม

2.2 ควรเพิ่มการวัดผลลัพธ์ด้านสุขภาพกาย เช่น ค่าความดันโลหิต สมรรถภาพทางกาย หรือภาวะสุขภาพที่เหมาะสมควบคู่กับตัวแปรทางจิตวิทยา เพื่อยืนยันผลของการเสริมสร้างพลังอำนาจต่อสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรม

2.3 ควรพัฒนาแนวทางการให้ความรู้แก่ญาติหรือผู้ดูแลในการสนับสนุนพลังอำนาจของผู้สูงอายุ (empowerment support) โดยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีโอกาสตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเองในชีวิตประจำวัน เพื่อเชื่อมโยงผลของโปรแกรมจากระดับชมรมสู่บริบทครอบครัวและชีวิตจริง

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา. รายงาน ประจำปี 2566 (Annual Report 2023). [ออนไลน์]. (2567). [เข้าถึงเมื่อ วันที่ 25 เมษายน 2568]. เข้าถึงได้จาก [https:// www.korathealth.com/korathealth/report _ year_pdf/2566.pdf](https://www.korathealth.com/korathealth/report_year_pdf/2566.pdf)
- [2] สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. ระบบสถิติทางการทะเบียน. [ออนไลน์]. (ม.ป.ป.). [เข้าถึงเมื่อ วันที่ 25 เมษายน 2568]. เข้าถึงได้จาก [https:// stat.bora.dopa.go.th/](https://stat.bora.dopa.go.th/)
- [3] สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสูงเนิน. รายงานสรุปผลการดำเนินงานกลุ่มงานส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคผู้สูงอายุ อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา. นครราชสีมา: สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสูงเนิน; 2564.
- [4] Lord, J. Empowerment: Self in community.

- Paper presented at the Empowerment Practice in Social Work Conference : North York; 1997.
- [5] Bandura A. Self-efficacy. In: Ramachandran VS, editor. Encyclopedia of human behavior. Vol. 4. New York: Academic Press; 1994.
 - [6] เกษมศรี สุรวิตย์. การพัฒนารูปแบบการจัดการองค์กรของชมรมผู้สูงอายุตามแนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. 2560; 8(ฉบับพิเศษ): 435-48.
 - [7] อรุณี สุวรรณชาติ. การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชมรมผู้สูงอายุตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารราชนครินทร์. 2559; 13(30): 123 – 31.
 - [8] BloomBS. Learning formastery. Los Angeles: University of California; 1968.
 - [9] Bartol KM, Martin DC. Management. New York: McGraw-Hill; 1991.
 - [10] ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา. การประเมินชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ เขตสุขภาพที่ 9. [ออนไลน์]. (2568). [เข้าถึงเมื่อ วันที่ 25 เมษายน 2568]. เข้าถึงได้จาก: https://eh.anamai.moph.go.th/webupload/10x2f8665bc5c6742a30312c81435ca284e/202412/m_news/33518/220144/file_download/9380100ad086341eb7d5c30d6d1c30ed.pdf
 - [11] นิภาสุทธิพันธ์ และนันทิกา ตั้งเพียร. การประยุกต์ใช้โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจต่อการรับรู้พลังอำนาจและพฤติกรรมดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคความดันโลหิตสูง. วารสารสิ่งแวดล้อมศึกษาการแพทย์และสุขภาพ 2568; 10(2): 970-8.
 - [12] รัชนิกรเหิดขุนทดและพุดิพงษ์ศักดิ์วงศ์ทิพย์. การพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุในการดูแลสุขภาพตนเองโดยกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ บัณฑิตมาบราด ตำบลพันชนะ อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2562. วารสารวิชาการสำนักงานป้องกันและควบคุมโรค 2562; 25(3): 44-53.
 - [13] Nurmasari, S. S., Widarkosono, A. S., & Putranti, H. R. D. Optimizing Generation Z potential: the role of employee empowerment and engagement in boosting performance. Int J Prof Bus Rev 2025; 10(1): e04215.
 - [14] Wang T, Zhang Y, Liu Q. Research on the impact of health empowerment on self-management in older patients with chronic disease: based on chain mediating effect analysis. J Nurs Manag 2025; 33(1): 112-25.
 - [15] Conger JA, Kanungo RN. The empowerment process: integrating structures and psychological perspectives. Acad Manage Rev 1988; 13(3): 471- 82.
 - [16] Smith J, Wang L. The impact of empowerment interventions on self-efficacy among older adults in community settings: a systematic review. J Aging Health 2022; 34(3): 315-29.
 - [17] จริญญา ดากำ นภาเพ็ญ จันทขัมมา และ นงนุช วงศ์สว่าง. ผลของโปรแกรมการเสริม

- สร้างพลังอำนาจผู้ดูแลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชน. วารสารพยาบาลทหารบก 2568; 26(2): 310-19.
- [18] ชราทิพย์ ไชยวูช ศิวพร อึ้งวัฒนา และเดชา ทำดี. ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจต่อการปฏิบัติการจัดทำผู้สูงอายุติดเตียงในอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. [ออนไลน์]. (2563). [เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2568]. เข้าถึงได้จาก: <https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:95163>
- [19] ชีราภรณ์ แสนเฮีย. การประยุกต์ใช้โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้ดูแลผู้สูงอายุในเขตชุมชนบางกอกน้อยกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2562.
- [20] วิยะดา อุทธะคำ และศิวัช ศรีโกกลางกุล. แนวทางการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุในอำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. J Roi Kaensarn Acad. 2564; 6(4): 150-61.
- [21] จิราวรรณ ทศไกร. แนวทางการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุในชุมชน กรณีศึกษาชมรมผู้สูงอายุบ้านเกริน ตำบลบางกระดี อำเภอมือง จังหวัดปทุมธานี. [วิทยานิพนธ์หลักสูตรพัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2559.
- [22] จุฑาพร คำมณี. ปัจจัยที่ทำให้ชมรมผู้สูงอายุประสบความสำเร็จสู่การเป็นชมรมที่เข้มแข็ง. [วิทยานิพนธ์หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2558.
- [23] Inkong T, Phimoei C, Papakhee et al. The effects of an empowerment program on self-care behaviors of the elderly at Baan Lao Tama Health Promoting Hospital, Non-Daeng Subdistrict, Borabue District, Maha Sarakham Province. Interdiscip Acad Res J 2025; 5(2): 81-116.
- [24] ประนอม โอแกนนท์. การพัฒนารูปแบบชมรมผู้สูงอายุ. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2544.